

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KSO/2020/456

BETREFT: Geven van betaalde orgellessen door een personeelslid van de school.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 8 september 2020.

1.2 Verzoeker

[A], directeur.

1.3 Betrokken school

[X].

1.4 CZB

Bij e-mail van 8 september 2020 wordt de vraag aan het secretariaat van de Commissie bezorgd.
Bij e-mail van 18 september 2020 wordt de vraagsteller uitgenodigd voor de zitting van 21 september 2020.

2. INHOUD van de VRAAG

Aan de Commissie wordt de vraag voorgelegd in hoeverre het aanvaardbaar is dat een personeelslid van de school tegen betaling muziekles (orgel) geeft aan een leerling van de school.

De vraagsteller stelt dat het in de voorgelegde situatie niet gaat om betaalde bijlessen aan een eigen leerling over het eigen vak: de leerling zit immers niet in een klas waar de betrokken leerkracht les geeft en de lessen hebben betrekking op een vaardigheid die volledig buiten het leerplan of de schoolactiviteiten gelegen is.

Ter zitting verduidelijkt de vraagsteller dat de orgellessen zouden worden gegeven aan een leerling die in het aan de school verbonden (niet-erkende) internaat verblijft, tijdens het hobbymoment dat 's avonds wordt voorzien voor de internen. De lessen vinden niet plaats in een lokaal van de school, maar in de kapel van het klooster dat gelegen is in een andere vleugel van het gebouwencomplex waarin zich ook de school en het internaat bevinden. Het betrokken personeelslid heeft een halftijdse lesopdracht in de eerste graad en is daarnaast halftijds aangesteld als secretariaatsmedewerker, in welke hoedanigheid hij aanwezig is op de klassenraad die zich buigt over de betrokken leerling. De vraagsteller stelt tot slot dat het initiatief voor de betaalde orgellessen uitgaat van de ouders van de leerling.

3. ZITTING van de COMMISSIE

3.1 Datum en uur: 21 september 2020 om 13u15.

3.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding.

3.3. Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel VII.2 Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs en de ministeriële besluiten van 14 juli 2015 en 21 mei 2019 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt samengesteld:

De heer Bengt Verbeeck, voorzitter.

Ivo Van Genechten, Rita Lambregts en Paul De Cock, leden.

3.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

- [A], vraagsteller.

3.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1 Regelgeving

** Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs*

Art. VII.5. De Commissie beslist over de gegrondheid van klachten van belanghebbenden inzake:

1° ...

2° de bepalingen van artikel 51 van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997, van artikel 7 tot en met artikel 10 van de codificatie betreffende het secundair onderwijs, van artikel 14bis van het decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding, ...;

3° ...

Art. VII.6. De Commissie kan vragen van belanghebbenden behandelen over de aangelegenheden bedoeld in artikel VII.5, eerste lid.

** Codex Secundair Onderwijs.*

Art. 9. Een schoolbestuur kan handelsactiviteiten verrichten, voorzover deze geen daden van koophandel zijn en voorzover ze verenigbaar zijn met zijn onderwijsopdracht.

** Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.*

4.2. Bevoegdheid

De vraag heeft betrekking op een erkende, maar niet gefinancierde of gesubsidieerde school voor secundair onderwijs. Als dusdanig is de school niet onderworpen aan de decretale bepalingen inzake kosteloosheid zoals die vervat liggen in de artikelen 35 e.v. van de Codex Secundair Onderwijs. De Commissie kan zich dan ook niet over de vraag uitspreken vanuit haar bevoegdheid dienaangaande.

Aan de vraag die wordt voorgelegd is evenwel ook het aspect verbonden onder welke voorwaarden de school het uitoefenen van een handelsactiviteit door een derde kan faciliteren. De decretale principes inzake handelsactiviteiten zijn ook van toepassing op een louter erkende school. De vraag vanuit die invalshoek benaderend, is de Commissie wel bevoegd.

4.3. Advies

4.3.1. Handelsactiviteiten. Algemeen.

De onderwijsregelgeving stelt dat scholen handelsactiviteiten mogen organiseren voor zover deze geen daden van koophandel zijn en verenigbaar zijn met de onderwijsopdracht. Een daad van koophandel is, in de betekenis die de decreetgever daaraan heeft gegeven, in essentie gericht op persoonlijke verrijking. Een school kan dus geen daad verrichten louter en alleen ter verrijking van haar bestuur of ter verrijking van natuurlijke personen die al dan niet als personeelslid bij het onderwijs zijn betrokken. Een school kan echter wel activiteiten ontwikkelen die een beperkt vermogensvoordeel (een marginaal winstoogmerk) nastreven ter bekostiging van haar werking.

Verder moeten de handelsverrichtingen verenigbaar zijn met de onderwijsopdracht van de school. Dit betekent dat de verrichtingen moeten kaderen in de normale dienstverlening aan de leerlingen of in de afwerking van het leerprogramma. Indien de handelsactiviteiten niet rechtstreeks bijdragen tot de realisatie van de onderwijsopdracht, dan moeten ze een occasioneel karakter hebben om toelaatbaar te zijn. De opbrengst moet aan onderwijs besteed worden en er mag geen aankoopverplichting gelden.

Onder dezelfde voorwaarden kan de school haar medewerking verlenen aan handelsactiviteiten van derden binnen de school. Het staat elke school vrij om te beslissen over het gebruik van de schoolinfrastructuur door derden buiten de schooluren, op voorwaarde dat dit gebruik in overeenstemming blijft met - of in het verlengde ligt van de opdracht en de verantwoordelijkheid van een school.

4.3.2. Toepassing.

De Commissie stelt vast dat de orgellessen die het betrokken personeelslid tegen betaling zou geven, geen link bevatten met het leerplan en dus geenszins kunnen beschouwd worden als bijlessen die erop gericht zijn de leerling te helpen de eindtermen te bereiken. Verder zouden de lessen worden gegeven buiten de lessen van de school, tijdens het hobbymoment van de leerlingen-internen van het aan de school verbonden internaat. De vraagsteller verklaart verder dat het lokaal waarin de lessen plaatsvinden niet behoort tot de schoolgebouwen waar het reguliere lesgebeuren plaatsvindt.

Met deze gegevens voor ogen, en voorzover wordt voldaan aan de hierna volgende voorwaarden, kan een toelating van de school voor het voorgelegde initiatief voor de

Commissie niet worden aanzien als een ontoelaatbare medewerking aan een handelsactiviteit, en dus niet als strijdig met de onderwijsregelgeving.

De school dient er nadrukkelijk over te waken dat het voorgelegde initiatief op geen enkele wijze de onpartijdige beoordeling van de leerling in het kader van het reguliere lesgebeuren in het gedrang kan brengen. Hoe dan ook vindt de Commissie het niet gepast dat leerkrachten tegen betaling extra-curriculaire privélessen zouden geven aan leerlingen aan wie ze ook de reguliere lesuren geven en die ze in dat kader dienen te beoordelen. Maar ook indien – zoals in casu – het betrokken personeelslid vanuit een andere hoedanigheid deel uitmaakt van of betrokken is bij de klassenraad die een oordeel over de leerling zal moeten uitspreken, heeft het schoolbestuur de verantwoordelijkheid zorgvuldig na te gaan welke initiatieven zij zo nodig dient te nemen teneinde de hoger genoemde onpartijdigheid te allen tijde te garanderen.

Verder dient er steeds een voldoende duidelijke scheiding te worden behouden tussen het schoolgebeuren enerzijds en de extra-curriculaire orgellessen anderzijds. Dit houdt evident in dat de betrokken leerkracht zich in het kader van het reguliere lesgebeuren dient te onthouden van ieder initiatief gericht op rekrutering. Evenmin zou het aanvaardbaar zijn dat de school op enige wijze een actieve rol vervult in het toeleiden van leerlingen naar de lessen of onder welke vorm dan ook promotie zou voeren voor het initiatief. Voor de Commissie vormt het uitgangspunt dat het een privé-initiatief betreft, waarbij de betrokken leerkracht wordt aangezocht door de ouders.

4.3.3. De Commissie komt tot het volgend advies:

De Commissie acht het aanvaardbaar dat de school toelaat dat een personeelslid buiten de lesuren tegen betaling extra-curriculaire orgellessen aan een leerling aanbiedt, voorzover te allen tijde een onpartijdige beoordeling van de leerling in het kader van het reguliere lesgebeuren wordt gegarandeerd, door het personeelslid een duidelijke scheiding met het schoolgebeuren wordt bewaakt en de school zich onthoudt van ieder initiatief inzake rekrutering of promotie van het initiatief.

Brussel, 21 september 2020

Frederik Stevens
Waarnemend Secretaris

Bengt Verbeeck
Voorzitter